

BESLUT

2013-09-16

Dnr: 13/00994

SAKEN

Mittnytt, SVT1, 2013-01-21, kl. 18.10, 19.15 och SVT2 kl. 21.45, inslag om ett testamente; fråga om opartiskhet, saklighet, respekt för privatlivet och beriktigande

BESLUT

Inslagen fällt. Granskningsnämnden anser att de strider mot kravet på opartiskhet och bestämmelsen om respekt för privatlivet. Granskningsnämnden anser även att Sveriges Television inte följt bestämmelsen om beriktigande.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGEN

Inslaget kl.18.10

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören följande.

(Nyhetspresentatör) – Hej. Det är måndag och här är *Mittnytt* och ni är välkomna. Riksenheten för korruption har kopplats in i ett fall där en 46-årig kvinna från [ortsnamn] misstänks för mutbrott. Kvinnan är stämd i Ångermanlands Tingsrätt efter att ett äldre par, där kvinnan jobbade som kommunal hemtjänstpersonal, testamenterat hela sin förmögenhet till henne.

I reportaget som följde sades följande.

(Reporter) – Den 46-åriga kvinnan jobbade som hemtjänstpersonal hos ett äldre förmöget par på en liten ort i Ångermanland under tre år. Paret som saknade barn fick enligt stämningsansökan omfattande hjälp i hemmet av 46-åringen. Långt över vad arbetet krävde och även utanför arbetstid. 46-åringen gjorde sig oumbärlig och krävde under hot om att sluta lojalitet från paret som vände sig bort från sina släktingar. 2011 ville mannen som led av psykisk sjukdom testamentera allt han ägde till 46-åringen och ett testamente upprättades. Samma år avled de båda makarna och historien rullades upp. Det avlidna parets släktingar ville ogiltigförklara testamentet vilket ledde

till en tvist med bland annat 46-åringen. Kvinnans arbetsgivare, Kramfors kommun, inledde en internutredning och anmälde också 46-åringen till polisen som nu bollat utredningen vidare till Riksenheten mot korruption där man misstänker 46-åringen för mutbrott. (Chefsåklagare) – Ja, jag kan inte kommentera mer än vad du har framför dig, nämligen att jag har ett förordnande från Ångermanlands tingsrätt rörande mutbrott. (Reporter) – Varför är det betecknat som mutbrott? (Chefsåklagare) – Ja, därför att det är misstanken. (Reporter) – Enligt uppgifter till *Mittnytt* grundar sig misstankarna om mutbrott på 46-åringens överdrivna engagemang som vårdgivare hos det numera avlidna paret. Den 46-åriga kvinnan har tilldelats en offentlig försvarare.

I inslaget visades bland annat bilder på hur en kvinna gick fram till ett hus och ringde på och hur kvinnan hjälpte en äldre person att gå och hur kvinnan serverade kaffe och en smörgås till den äldre personen. Bilder på Kramfors kommuns kontorsbyggnad visades även.

Inslaget kl. 19.15

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören följande.

(Nyhetspresentatör) – Hemtjänstanställd i [ortsnamn] misstänks ha lurat hela förmögenheten från ett par hon skulle sköta om. Riksenheten för korruption har kopplats in i ett fall där en 46-årig kvinna från [ortsnamn] misstänks för mutbrott. Kvinnan är stämd i Ångermanlands tingsrätt efter att ett äldre par, där kvinnan jobbade som kommunal hemtjänstpersonal, testamenterat hela sin förmögenhet till henne.

Sedan följde samma inslag som beskrivits ovan.

Inslaget kl. 21.45

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören följande.

(Nyhetspresentatör) – Hemtjänstanställd i [ortsnamn] misstänks ha lurat äldre par på pengar. Riksenheten för korruption utreder just nu en 46-årig kvinna från [ortsnamn], anställd inom hemvården. Kvinnan misstänks för mutbrott efter att ett äldre par testamenterat delar av sin förmögenhet till henne.

Sedan följde samma inslag som beskrivits ovan.

ANMÄLAN

Anmälaren (NN) är den 46-åriga kvinna som omnämns i inslagen och hon är kritisk till inslagen och anför i huvudsak följande.

Inslagen var grovt missvisande, felaktigt, insinuerande och återgav okritiskt ena partens utsago. Ärendet hos myndigheterna består dels av misstanke om mutbrott, dels ett tvistemål rörande giltigheten av ett testamente.

Polismyndigheten har lagt ner hela förundersökningen om mutbrott då misstankarna visade sig helt sakna grund. Tvistemålet är ännu inte helt avklarat.

I inslagen blandades de två ärendena samman vilket gav tittaren intrycket att stämningsansökan avser mutbrott, men stämningsansökan avser testamentskländer. Inslagen innehöll suggestiva bilder för att ge lyssnaren intrycket av att skuld förelåg. Formuleringarna i inslagen gav likaså ett bestämt och tungt intryck av skuld. I inslagen påstods också att NN skulle ha fått ett testamente utformat till sin egen fördel, vilket är helt felaktigt och saknar grund. De avlidna har testamenterat sina tillgångar till olika fonder och inte till NN vilket det påstods i inslagen. NN har aldrig blivit tillfrågad av *Mittnytt* om sin version i frågan vilket är förvånande då NN alltsedan tvisten uppkom har inkommit med skrivelser till tingsrätt och polismyndighet där NN otvetydigt klargör att misstankarna helt saknar grund.

Den uppkomna tvisten handlar egentligen om en förtalskampanj mot NN. De efterlevande till de båda avlidna driver processen/påståendena då uppenbarligen testamentet gått dem emot. NN och NN:s anhöriga blev mycket förvånade att lyssna till inslag i *Mittnytt* som så okritiskt driver ett ärende baserat på information från en enda part i målet. NN begär att inslagen fälls i granskningsnämnden och att vad som påstods i inslagen dementeras.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anför i huvudsak följande.

Anmälan kom till redaktionen nästan tre månader efter att inslagen sändes. Vid en efterkontroll av fakta visade det sig att påståendet som gjordes i påannonseringen av inslagen, att NN var ensam förmånstagare till testamentet, inte stämmer. SVT beklagar verkligen att denna uppgift sändes av misstag. Den 4 juni 2013 sändes en rättelse i *Mittnytt*s samtliga sändningar, nyhetspresentatören sa följande.

I *Mittnytt* den 21 januari i år berättade vi om en arvstvist och att en kvinna i Kramforstrakten då misstänktes för mutbrott. I inslaget sa vi bland annat att hon fått hela arvet efter ett äldre par. Denna uppgift var felaktig och *Mittnytt* beklagar misstaget. Kvinnan har avsagt sig sin del av testamentet och mutmisstankarna mot henne avskrevs av Ångermanlands Tingsrätt den 22 februari.

Uppgifterna om att NN avsagt sig allt som hon enligt testamentet skulle ha fått, samt att hon tillbakavisar alla påståenden om oegentligheter som förts fram mot henne i stämningsansökan, var inte kända av redaktionen när inslagen gjordes. SVT beklagar att hennes syn på saken därmed inte fanns med i inslagen.

När det gäller intrång i privatlivet bedömde redaktionen att de sammanlagda uppgifterna som lämnades om NN knappast var så utpekande att ytterligare personer utöver de som redan visste om arvstvisten kan antas ha känt igen NN.

ANMÄLARENS KOMMENTAR

NN hänvisar till sin anmälan och vill dessutom tillfoga följande kommentarer till yttrandet från SVT.

Även i yttrandet från SVT tycks inte insikt finnas om ärendets olika delar. Det sätt som ärendet beskrivs i bakgrundsteckningen stämmer inte med de faktiska förhållandena av ärendets olika delar, det vill säga mutbrott, vad NN – men främst andra – i testamente blivit tilldelade och sedan avstått ifrån samt det testamentsklander som uppkommit.

Rättelsen som sändes i *Mittnytt* återgav inte heller faktiska sakförhållanden utan var en inte helt korrekt beskrivning av de påstådda sakförhållandena. NN har också uppfattat det som märkligt att man i anslutning till dementin ringer upp NN och då är mycket angelägen att prata. Däremot hörde ingen av sig överhuvudtaget innan det första inslaget där NN ”befanns skyldig” – då var allt mycket tyst.

Det är mycket konstigt att det i yttrandet påstås att redaktionen inte kände till omständigheterna – NN har till såväl polismyndighet, tingsrätt och sin arbetsgivare inkommit med skrivelser där NN klargör både faktiska sakförhållanden och bemött de påståenden som riktats mot NN. En redaktion bör bemöda sig om att läsa in hela ärendet och inte bara en enda partsinläga.

Först och främst måste det som sägs i radio och tv vara sakgranskat och korrekt oberoende om det finns risk för igenkänning. Vidare är den ort och det område där NN verkar mycket avgränsat, vilket innebär att ärenden av detta slag ganska omedelbart blir kända och diskuterade. Då NN är aktivt verksam i föreningsliv har också de för NN negativa effekterna av det som sändes blivit påtagliga och besvärande.

PROGRAMFÖRETAGETS TILLÄGGSYTTRANDE

SVT har getts möjlighet att yttra sig över om den rättelse som sändes den 4 juni 2013 har handlagts i överensstämmelse med bestämmelsen om beriktigande i 5 kap. § 4 i radio- och tv-lagen.

SVT anser att redaktionens handläggande överensstämmer med bestämmelsen om beriktigande i radio- och tv-lagen och granskningsnämndens praxis och anför i huvudsak följande.

När granskningsnämndens begäran om yttrande kommit till redaktionen blev det klarlagt att inslagen i januari innehöll en felaktig beskrivning av det testamente som var föremål för en tvist. Samtidigt hade redaktionen fått uppgift om att den misstanke om mutbrott som var utgångspunkten för inslagen i januari hade

avskrivits av tingsrätten i Ångermanland. Därför beslöt redaktionen att sända en rättelse den 4 juni 2013.

Anmälaren har inte på annat sätt än genom sin anmälan till granskningsnämnden framfört till redaktionen att hon ansåg att inslaget var felaktigt. Hon har inte heller direkt till redaktionen framfört att hon velat ha ett beriktigande. Redaktionen har inte vid någon tidpunkt avvisat en begäran om ett beriktigande från anmälaren.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska bedriva programverksamheten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (5 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat. Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Granskningsnämnden får pröva en fråga om intrång i privatlivet endast om den person som berörs skriftligen medger det. NN har lämnat sitt medgivande.

SVT ska beriktiga uppgifter som förekommit i ett tv-program när det är befogat (5 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd eller mot bestämmelsen om beriktigande på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att påståendet om att NN var ensam förmånstagare till testamentet var felaktigt. Nämnden skickade en kopia av anmälan till SVT den 17 april 2013 och en begäran om yttrande den 8 maj 2013. Den 4 juni 2013 sändes ett beriktigande av de felaktiga uppgifterna. Nämnden kan mot denna bakgrund inte finna att inslagen strider mot kravet på saklighet. Beriktigandet sändes dock först sju veckor efter det att SVT fick ta del av anmälan. Nämnden har i tidigare beslut framhållit att det tidsmässiga sambandet mellan inslag och beriktigande är av betydelse. Enligt nämndens mening gjordes

beriktigandet i det här aktuella fallet alltför sent. Nämnden finner mot denna bakgrund att SVT inte har följt bestämmelsen om beriktigande i radio- och tv-lagen.

Med hänsyn till att den namngivna orten är liten och att NN:s arbetsgivare namngavs i inslagen anser granskningsnämnden att de uppgifter som förekom i inslagen var tillräckliga för att identifiera den berörda kvinnan. Nämnden anser att det i inslagen förekom sådan kritik mot NN som krävde ett bemötande. Nämnden, som konstaterar att NN inte getts tillfälle att bemöta den kritik som riktades mot henne, anser att inslagen strider mot kravet på opartiskhet.

Nämnden anser vidare att uppgifterna var av sådan karaktär att de innebar ett intrång i hennes privatliv. Intrånget förstärktes av att NN:s uppfattning inte redovisades. Något oavvisligt allmänt intresse som motiverade detta intrång förelåg enligt nämnden inte. Inslagen strider därför mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Maria Edström, Leif Hedman och Jan Holmberg efter föredragning av Karin Lundin.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Karin Lundin